SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 2014

1238/2014

Laki

poronhoitajien sijaisavusta

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2014

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala ja Euroopan unionin lainsäädännön huomioon ottaminen

Poronhoitajan itselleen järjestämästä sijaisavusta aiheutuneita kustannuksia korvataan valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa siten kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia toimeenpantaessa noudatetaan lisäksi tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014 (*maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus*).

2 §

Poronhoitaja

Tätä lakia sovelletaan poronhoitajaan, joka omistaa vähintään 50 poronhoitolain (848/1990) 5 §:ssä tarkoitettua lukuporoa yksin tai yhdessä hänelle sukua suoraan alenevassa polvessa olevan alle 18-vuotiaan henkilön kanssa, joka elää vakinaisesti hänen taloudessaan. Lisäksi edellytetään, että poronhoitaja on velvollinen ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:ssä tarkoitetun vakuutuksen ja hänellä on sellainen vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi.

Porojen omistusoikeus ja määrä perustuvat sijaisavun ajankohtana käytettävissä olevaan viimeksi vahvistettuun poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettuun poroluetteloon. Poroluettelon vahvistamisen jälkeen tapahtuneet muutokset otetaan huomioon vain, jos paliskunnan hallitus on ennen sijaisavun suorittamisajankohtaa vahvistanut muutoksen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *poronhoitotyöllä* maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutettavaa poronhoitotyötä;

2) *perheenjäsenellä* puolisoa ja alle 18-vuotiasta henkilöä, joka elää vakinaisesti poronhoitajan taloudessa ja on poronhoitajalle tai tämän puolisolle sukua suoraan alenevassa polvessa;

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komission asetus (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

3) *puolisolla* aviopuolisoa ja henkilöä, jonka kanssa poronhoitaja jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

4 §

Sijaisavun saamisen edellytykset

Poronhoitaja voi saada tässä laissa tarkoitettua sijaisapua, jos sijaisavun tarve johtuu poronhoitajan sairauden tai tapaturman aiheuttamasta työkyvyttömyydestä. Työkyvyttömyys on osoitettava lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistuksella siltä osin kuin sijaisapupäivien määrä kalenterivuodessa ylittää seitsemän päivää.

Sijaisavun saamisen edellytykset eivät täyty, jos poronhoitaja saa sijaisavun suorittamisajankohtana työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainitun lain tai niiden voimaanpanosta annettujen lakien mukaista toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea.

5 §

Korvauksen perusteena olevat työt

Kustannuksia voidaan korvata vain, jos ne ovat johtuneet sellaisten sijaisavun suorittamisajankohtana välttämättömien poronhoitotöiden hoitamisesta, jotka poronhoitaja olisi itse tehnyt omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun, jollei olisi ollut työkyvytön.

Kustannuksia ei korvata, jos:

1) poronhoitajan perheenjäsen olisi voinut tehdä sijaisen tekemän työn;

2) työtä varten on myönnetty muuta julkista rahoitustukea;

3) työ kuuluu poronhoitajan tehtäviin hänen ollessaan työsuhteessa tai toimeksiantosuhteessa paliskuntaan;

4) työ kuuluu poronhoitajan hoitamaan luottamus- tai hallintotehtävään tai vastaavaan tehtävään; tai

5) työ muodostuu sellaisesta porotuotteen jalostuksesta, joka ei ole tuotteen säilyvyyden kannalta välttämätöntä.

6 §

Sijainen

Kustannuksia voidaan korvata vain, jos poronhoitaja on hankkinut sijaisavun ennakkoperintärekisteriin merkityltä palvelujen tuottajalta.

Kustannuksia ei korvata, jos poronhoitaja tai hänen perheenjäsenensä on suoraan tai välillisesti tuottanut palvelut tai jos sijaisena on toiminut poronhoitajan perheenjäsen.

7 §

Sijaisavun vuosittainen enimmäiskesto

Kalenterivuoden aikana korvattavien sijaisaputuntien enimmäismäärä poronhoitajaa kohden vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Enimmäistuntimäärä vahvistetaan huomioiden kunakin vuonna käytettävissä oleva määräraha. Sijaisaputunteja saa käyttää enintään 90 päivänä kalenterivuoden aikana.

8 §

Sijaisavusta maksettava korvaus

Korvaus on enintään 17 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuuteen. Euromäärä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainittu euromäärä vastaa vuoden 2015 palkkakertoimen tasoa.

Jos poronhoitajan ja palvelujen tuottajan sopima tuntihinta on pienempi kuin 1 momentissa tarkoitettu korvaus, korvauksena maksetaan poronhoitajan ja palvelujen tuottajan sopima hinta. Hinta voi muodostua ainoastaan ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:n tarkoittamasta työkorvauksesta.

Korvaus maksetaan palvelujen tuottajalle.

9 §

Sijaisavun hakeminen

Poronhoitajan on haettava sijaisapua kirjallisesti Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta

(*Mela*) ennen sijaisapuun kuuluvien töiden aloittamista. Sijaisapua on haettava erikseen jokaisen sijaisavun tarpeen alkaessa tai samaan tarpeeseen liittyvän sijaisavun jatkuessa keskeytyksen jälkeen.

Erillistä hakemusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

1) poronhoitaja on jo aiemmin toimittanut Melalle 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen, josta ilmenee hänen työkyvyttömyytensä kyseessä olevan sijaisavun alkaessa; tai

2) poronhoitaja ei ole vielä toimittanut Melaan edelliseen sijaisapuhakemukseensa liittyvää 10 §:n mukaista korvaushakemusta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi sijaisavun myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

10 §

Korvauksen hakeminen

Poronhoitajan on haettava korvausta Melalta viimeistään sijaisavun suorittamisajankohtaa seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

1) sijaisapupäivät tuntimäärineen;

2) palvelujen tuottaja;

3) sijaisen nimi ja vahvistus siitä, että 6 §:n mukaiset kustannusten korvaamisen edellytykset täyttyvät;

4) sijaisen hoitamat tehtävät;

5) sijaisavun järjestämisestä sovittu tuntihinta; sekä

6) muut korvauksen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä palvelujen tuottajan vahvistus 2 momentin 1—5 kohdista sekä palvelujen tuottajan ilmoitus siitä, että hänelle ei ole myönnetty työtä varten muuta julkista rahoitustukea.

11 §

Lausunnot

Poronhoitolain 19 §:ssä tarkoitetun poroisännän tai tämän ollessa estynyt mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun poroisännän sijaisen on annettava Melalle lausuntonsa, josta ilmenee tarvittavassa laajuudessa hänen arvionsa siitä, täyttyvätkö sijaisavun ja kustannusten korvaamisen edellytykset. Lausunnot antaa sen paliskunnan poroisäntä, jonka osakas sijaisapua käyttänyt poronhoitaja on. Poronhoitajan on ilmoitettava poroisännälle sijaisavun järjestämisestä välittömästi sijaisaputarpeen ilmaannuttua.

Mela voi pyytää paliskunnan hallitukselta lausunnon, jos sijaisapuhakemus tai kustannusten korvausta koskeva hakemus on ristiriidassa 1 momentissa tarkoitetun lausunnon kanssa tai jos se on muutoin asian selvittämiseksi tarpeellista.

12 §

Päätöksen teko ja korvauksen maksaminen

Päätös voidaan antaa automaattisessa tietojenkäsittelyssä tai muutoin ainakin osittain painomenetelmää käyttäen aikaansaatuna asiakirjana. Tällöin allekirjoitus voidaan merkitä päätökseen koneellisesti. Päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

Mela maksaa korvauksen palvelujen tuottajan ilmoittamalle Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa pankissa olevalle tilille.

13 §

Perusteettoman korvauksen takaisinperintä

Jos korvausta on maksettu perusteettomasti, poronhoitaja on velvollinen suorittamaan Melalle siitä aiheutuneet kustannukset.

Mela voi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteettomasti maksetun korvauksen maksamisen ole katsottava johtuneen poronhoitajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Mela voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin toteutettava täysimääräisenä, jos takaisinperintä johtuu siitä, ettei maksettu korvaus ole täyttänyt

niitä maa- ja metsätalousalan valtiontukisääntöjä, joiden perusteella lomitusjärjestelmä on hyväksytty ja jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman korvauksen maksamisesta, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Jos takaisinperintäpäätöksellä vahvistettua saatavaa ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan periä vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaisesti. Eräpäivä saa olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava viivästyskorkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

14 §

Muutoksenhaku

Melan tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirjelmä on toimitettava muutoksenhakuajassa Melalle.

Melan on oikaistava päätöksensä, jos se hyväksyy valituksen kaikilta osin. Muussa tapauksessa Melan on toimitettava valituskirjelmä, lausuntonsa sekä asiassa kertyneet asiakirjat viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

15 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämän lain toimeenpanosta vastaa Mela.

16 §

Valtion korvaus sijaisavun kustannuksista

Valtion varoista korvataan Melalle 8 §:ssä tarkoitettujen korvauksien maksamisesta aiheutuneet kustannukset valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Korvaus maksetaan vuosittain ennakkoina kahtena yhtä suurena eränä tammi- ja heinäkuussa siten, että ennakko on Melan käytettävissä kuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä maksaa ennakkoa edellä säädetystä poiketen, jos Melan valmius maksaa tässä laissa tarkoitetut korvaukset muutoin vaarantuisi.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 25 päivänä valtion korvauksen lopullisen määrän edelliseltä kalenterivuodelta. Tätä varten Melan on toimitettava ministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista viimeistään vahvistamista edeltävän kuukauden 20 päivänä.

Jos Melalle 1 momentin mukaisesti kalenterivuoden aikana maksetut ennakot ylittävät saman vuoden valtion korvauksen lopullisen määrän, ylittävä osa saadaan käyttää seuraavan vuoden kustannuksiin.

17 §

Valtion korvaus hallintokustannuksista

Valtion varoista suoritetaan Melalle kohtuullinen korvaus tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Melalle aiheutuvista hallintokustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää Melan esityksestä 1 momentissa tarkoitetun kohtuullisen korvauksen määrän ja suorittaa korvauksen Melalle maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 §:ssä tarkoitetun korvauksen yhteydessä.

18 §

Poronhoitajan ilmoitusvelvollisuus

Poronhoitajan on ilmoitettava Melalle itseään, perheenjäseniään ja poronhoitotyötään koskevista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaisen sijaisavun tai korvauk-

sen saamiseen taikka maksettavan korvauksen määrään.

19 §

Palvelujen tuottajan ilmoitusvelvollisuus

Palvelujen tuottajan on ilmoitettava Melalle sijaisaputyötä, sijaista sekä elinkeinotoimintaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa sijaisavusta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

20 §

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat poronhoitajan taloudellista asemaa.

Melalla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset, tämän lain toimeenpanoon perustuvat hallussaan olevat tiedot maksamistaan korvauksista, korvauksen ja sijaisavun saajista ja korvauksen perusteena olevista kustannuksista.

21 §

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta, poroisäntä, poroisännän sijainen sekä veroviranomainen, Väestörekisterikeskus, Maaseutuvirasto, maistraatti, Eläketurvakeskus, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan tai palvelujen tuottajan yritystoimintaa taikka poronhoitajalle myönnettyjä eläkkeitä, sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

22 §

Melan oikeus käyttää muissa asioissa saatuja tietoja

Melalla on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen sijaisavun myöntämiseen tai korvauksen saamiseen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Melalla olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Sijaisavun ja korvauksen hakijalle on ilmoitettava etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

23 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Tämän lain mukaisen sijaisavun myöntämiseen ja korvaamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyn ajan, jollei arkistolaitos ole määrännyt niitä pysyvästi säilytettäviksi.

24 §

Korvausten maksamisen keskeyttäminen

Sijaisavun saamisen edellytysten tutkiminen ja korvausten maksaminen voidaan keskeyttää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella, jos korvausten maksamiseen tarvittavia varoja ei ole käytettävissä tai Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Jos ennen keskeytyksen voimaantuloa järjestetyistä sijaisavuista ei voida maksaa korvauksia täysimääräisinä varojen puutteen vuoksi, ne voidaan maksaa seuraavana vuonna sen vuoden valtion talousarviossa poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin osoitetusta määrärahasta.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Sen estämättä, mitä 7 §:ssä säädetään sijaisaputuntien enimmäismäärän vahvistamisesta, sijaisaputuntien enimmäismäärä vuonna 2015 on 150 tuntia poronhoitajaa kohden.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2014

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Peruspalveluministeri *Susanna Huovinen*

Liite *Koltansaamenkielinen käännös*

Lää′ǩǩ

puäʒʒhoi′ddjeei sâjjsažvie′ǩǩest

Ee′ttiǩ-kåå′dd tu′mmstõõgg meâlddsânji šiõtteet:

1 §

Lää′jj suåvvtemvu'vdd da Euroopp unioon lää′jjšeâttmõõžž lokku välddmõš

Puäʒʒhoi′ddjeei jiõc'cseez riâššmest sâjjsažvie′ǩǩest šõddâm kuulid ko′rvvee valdia täällarvvlõõzzâst čuä′jtum mie′rrtie′ğğ raa′jin nu′tt mä′htt tä′st lää′jjest šiõtteet.

Tän lää′jj tiu′ddepiijjmõõžžâst jää′ǩǩtet lââ′ssen snäätnai mädd- da meä′cctäällvuu′d da jânnamvuu′di tuärjjõsåå′blǩi tuõttmest siskkmarkknid ää′nteejen Euroopp unioon tuejjumuužžâst tue′jjuum suåppmõõžž 107 da 108 aartiikla meâlddsânji u′vddum komissio asetõõzz (EU) N:o 702/2014 (*mäddtäällvuu'd joukkčo'rstõkasetõs*).

2 §

Puäʒʒhoi'ddjeei

Tän lää′jj suåvldet puäʒʒhoi′ddjeeja, ǩeä′st liâ vuämstumuužžâst uu′ccmõsân 50 puäʒʒhåiddlää′jj (848/1990) 5 §:st jurddum lååkkpuäʒʒjed õhttu le′be õõutsää′jest su′nne roodd vuõi′ğğest vue′lab puõlvõõggâst åårri vuålla 18-âkksain oummuin, kåå′tt jäälast põõššinalla suu täälast. Lää′zzen, što puäʒʒhoi′ddjeei lij õõlgtem vä′ldded mäddtäällnee′ǩǩ jeältõklää′jj (1280/2006) 10 §:st jurddum ååsktõõzz da su′st lij nåkam ååsktõs le′be ǩiõtt'tõõllâm vue′lnn åårrai ooccmõš tõn vuäžžam diõtt.

Puõccui vuä′mstemvuõiggâdvuõtt da mie´rr vuõđđâ′vve sâjjsažvie′ǩǩ ääi′jpoddân ää′nnemnalla åårrai õõudbeä′ln nâânuum puäʒʒhåiddlää′jj 30 §:st jurddum puäʒʒlogstõ′ǩǩe. Puäʒʒlogstõõgg nâânumuužž mâŋŋa šõddâm muttâz vää′ldet lokku pâi, jõs paalgåskåå′dd halltõs lij õu′ddel sâjjsažvie′ǩǩ spraavdõõttmõšääi′jpoodd nâânääm muttâz.

3 §

Meä'rtelm

Tä′st lää′jjest õõlgtet:

1) *puäʒʒtuâjiŋ* mäddtäällnee′ǩǩ jeältõklää′jj mie′ldd valddum ååsktõs puäʒʒtuâjid;

2) *pie'rnee'ǩǩin* pie′llkuei′m da vuålla 18-âkksa oummu, kåå′tt jäälast põõššinalla puäʒʒhoi′ddjeei täälast da lij puäʒʒhoi′ddjeeja le′be tän pie′llkueimma soogg vuõi′ğğest vue′lab puõlvõõggâst;

3) *pie'llkuei'min* pie′llkuei′m da oummu, ǩeäin puäʒʒhoi′ddjeei čõõđ ääi′j jäälast õhttsast täälast vie′ncnallšee′mest åårrmõõžžâst.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komissio asetõs (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sâjjsažvie'ǩǩ vuäžžmõõžž õõudldõõzz

Puäʒʒhoi′ddjeei vuäitt vuäžžad tä′st lää′jjest jurddum sâjjsažvie′ǩǩ, jõs sâjjsažvie′ǩǩ tarbb šâdd puäʒʒhoi′ddjeei panntiõrvâsvuõđ le′be paarcttee′m tue′jjeem reâugää′ppte′mesvuõđ diõtt. Reâugää′ppte′mesvuõtt čuä′jtet dåhttar, puõccihoi′ddjeei le′be tiõrvâsvuõđhoi′ddjeei tuõđštõõzzin te′l gu sâjjsažveä′ǩǩpeei′vi meä′r ka′lndaree′jjest šâ′dde jeänab gu čiččâm pei′vved.

Sâjjsažvie′ǩǩ vuäžžam õõudldõõzz jiâ tiiud, jõs puäʒʒhoi′ddjeei vuäʒʒ sâjjsažvie′ǩǩ spraavdõõttmõšääi′jpoodd reâulgla jeältõklää′jj (395/2006) 3 §:st peäggtum lää′jj le′be tõi viõ′ǩǩepiijjmõõžžâst u′vddum lää′jji meâldla põõššinalla miõđtum tiiud reâugää′ppte′mesvuõttjeältõõgg le′be tiiud reâugää′ppte′mesvuõttjeältõõgg šõrrsa tõrgsmõštu-ärjjõõzz.

5 §

Kuuli vuâđđan åårrai tuei

Kuulid vuei′tet mä′hssed pâi, jõs tõk liâ šõddâm nåkmi sâjjsažvie′ǩǩ spraavdõõttmõšääi′jpoodd taarblai puäʒʒtue′ji håiddmõõžžâst, koid puäʒʒhoi′ddjeei le′čči jiõčč tue′jjääm jiijjâs, piârnee′ǩǩ le′be paalgâskåå′dd lokku, jõs ij le′čči leämmâž reâugää′ppte′m.

Kuulid jiâ määus, jõs:

1) puäʒʒhoi′ddjeei piârneǩ le′čči vuäittam tue′jjeed sâjjsa tue′jjeem tuei;

2) tuei diõtt liâ miõđtum jee′res õmmla teäggtõstuärjjõõzz;

3) tuei kooll puäʒʒhoi′ddjeei tuâjid suu ååreen reâugvuõđâst le′be tuâjjanouddmõsvuõđâst paalgâskådda;

4) tuei kooll puäʒʒhoi′ddjeei håiddam na′ddjõs- le′be vaaldšemtuõjju le′be ko′rvveeja tuõjju; le′be

5) tuei šâdd nu′vddmest puäʒʒouddâz valmštumuužžâst, kåå′tt ij leäkku ouddâz seillamvuõđ määinest taarblaž.

6 §

Sâjjsaž

Kuulid vuei′tet mä′hssed pâi, jõs puäʒʒhoi′ddjeei lij ha′ŋǩǩääm sâjjsažvie′ǩǩ oudd-pe′rrjumušregisteera meârkkuum kääzzkõõzzi puu′tˈteejest.

Kuulid jiâ määus, jõs puäʒʒhoi′ddjeei le′be suu piârne′ǩǩes lij vuõi′ğğest le′be pannvuõigsân puu′tˈtam kääzzkõõzzid le′be jõs sâjjsan lij tuåimjam puäʒʒhoi′ddjeei piârneǩ.

7 §

Sâjjsažvie'ǩǩ ka'lndarekksaž jäänmõspeešttõs

Ka′lndaree′jj poodd mä′hssmi sâjjsažvie′ǩǩčiâssi jäänmõsmie′rr õõut puäʒʒhoi′ddjeei mie′ldd nââneet sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria asetõõzzin õõu′dab ka′lndaree′jj loopp mõõ′neest. Jäänmõsčiâssmie′rr nââneet vääldee′l lokku tõn ee′jj ââ′nnemnalla åårri mie′rrteä′ğğ. Sâjjsažvie′ǩǩčiâssid vuäitt ââ′nned jäänmõsân 90 peei′v ka′lndaree′jj poodd

8 §

Sâjjsažvie'ǩǩest mä'hssem ko'rvvõs

Ko′rvvõs lij jäänmõsân 17 eeu′r čiâssâst. Ko′rvvõõzz jiâ määus ärvvlââ′sspiid vuässvuõ′tte. Eu′rrmie′rr vuåppât piiriee′jji ođđee′jjmannu aalgâst tuejjla jeältõklää′jj 96 §:t 1 mom. jurddum pä′lǩǩˈǩeärddõõzzin. Tän lää′jjest peäggtum eu′rrmie′rr vasttad e 2015 pä′lǩǩˈǩeärddõõzz tää′zz.

Jõs puäʒʒhoi′ddjeei da kääzzkõõzzi puu′tˈteei suåppum tuâjjčiâsshâ′dd lij uu′ccab gu 1 mom. jurddum ko′rvvõs, ko′rvvõssân määu′set Puäʒʒhoi′ddjeei da kääzzkõõzzi puu′tˈteei suåppum hâ′dd. Hâ′dd vuäitt šõddâd tå′lǩ ouddpe′rrjumušlää′jj (1118/1996) 25 §:t õõlgte′mest tuâjjko′rvvõõzzâst.

Ko′rvvõs määu′set kääzzkõõzz puu′tˈteeja.

9 §

Sâjjsažvie'ǩǩ ooccmõš

Puäʒʒhoi′ddjeei õlgg piijjâd sâjjsažvie′ǩǩ ooccmõõžž ǩee′rjlanji Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitlest (*Mela*) õu′ddel sâjjsažvie′ǩǩ kuulli tue′ji alttumuužž. Sâjjsažvie′ǩǩ õlgg ooccâd jee′rab juõ′ǩǩ sâjjsažvie′ǩǩ taarb ää′ljeest le′be seämma tarbbsa õhttuum sâjjsažvie′ǩǩ juätkknem čårnnmõõžž mâŋŋa.

Jee′rab ooccmõõžž ij kuuitâg taarbâš tue′jjeed, jõs:

1) puäʒʒhoi′ddjeei lij ju′n ää′jab tuåimtam Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla 4 §:t 1 mom. jurddum tuõđštõõzz, ko′st õlmmsa puätt suu reâugää′ppte′mesvuõđâs kõõččmõõžžâst åårri sâjjsažvie′ǩǩ ää′ljeest; le′be

2) puäʒʒhoi′ddjeei ij leäkku võl tuåimtam Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla õõu′dab sâjjsažvie′ǩǩ ooccmõ′šše õhtteei 10 §:t meâldla ko′rvvõsvuäžžeem.

Ooccmõõžžâst da tõn mie′lddõõzzin õlgg pue′tted õlmmsa sâjjsažvie′ǩǩ miõttmõõžž diõtt taarbšem teâđ.

10 §

Ko'rvvõõzz vuäžžeem

Puäʒʒhoi′ddjeei õlgg vuäžžeed ko′rvvõõzz Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittlest(*Mela*) mââimõsân sâjjsažvie′ǩǩ spraavdõõttmõšääi′jpoodd pue′tti ka′lndarmäänpââi määttest. Ko′rvvõs vuei′tet miõttâd, hå′t-i tõt i′llak vuäžžuum mie′rrääi′jest, jõs ko′rvvõõzz hiâlgumuš mâŋŋnumuužž diõtt le′čči meä′rtee′m.

Ooccmõõžžâst da tõn mie′lddõõzzin õlgg pue′tted õlmmsa:

1) sâjjsažvie′ǩǩpeei′v čiâssmeä′rineez;

2) kääzzkõõzzi puu′tˈteei;

3) sâjjsa nõmm da nâânumuš tõ′st, što 6 §:t meâldla kuuli ko′rvvõõzz õudldõõzz teâuddje;

4) sâjjsa håiddam tuei;

5) sâjjsažvie′ǩǩ riâššmõõžžâst suåppum tuâjjčiâsshâ′dd; di

6)jee′res taarbšem teâđ ko′rvvõõzz mä′hssem diõtt.

Ooccmõ′šše õlgg õhtteed kääzzkõõzz puu′tˈteei nâânumuš 2 mom. 1—5 pääi′ǩin di kääzzkõõzzi puu′tˈteei i′lmmtõs tõ′st, što su′nne i′llak miõttum tuei diõtt jee′res õlmmla teäggtemtuärjjõõzz.

11 §

Ceâlkalm

Puäʒʒhåiddlää′jj19 §:st jurddum puäʒʒee′žžed le′be tän ååreen cõggnam peäggtum peett 2 mom. jurddum puäʒʒee′žžed sâjjsa õlgg u′vdded Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla ceâlklmes, ko′st očndâât taarbšeejest veeidsõsvuõdâst suu a′rvvõõzzes tõ′st, teâuddje-a sâjjsažvie′ǩǩ da kuuli ko′rvveem oudldõõzz. Puäʒʒhoi′ddjeei ceâlklmid oudd tõn paalgâskåå′dd puäʒʒee′žžed, koon vue′ssbie′ll sâjjsažvie′ǩǩ âânnam puäʒʒhoi′ddjeei lij. Puäʒʒhoi′ddjeei õlgg i′lmmted puäʒʒee′žžää sâjjsažvie′ǩǩ riâššmõõžžâst tâ′lles sâjjsažveä′ǩǩtaarb õčndõõđee′l.

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstrooite′l vuäitt raukkâd paalgâskåå′dd halltõõzzâst ceâlkalm, jõs sâjjsažveä′ǩǩooccmõš le′be kuuli ko′rvvõõzz kuõskki ooccmõš lij risttreeidast 1 mom. jurddum ceâlklmin le′be tõt lij muđoi ää′šš se′lvtumuužž diõtt väážnai.

12 §

Tu'mmstõktuâjj da ko'rvvõõzz mähssmõš.

Tu′mmstõk vuei′tet u′vdded automaattlâst teâđiǩiõtt′tõõllmõõžž le′be muđoi kuuitâg vuässas teäddmetood âânee′l äiggavuåžžum ä′šške′rjjen. Nääi′t vuâllaǩe′rjjtõs vuei′tet mie′rǩǩeed tu′mmstõ′ǩǩe liâdggsan. Tu′mmstõk uu′det teâttân ää′šsvuässže vaaldšemlää′jj (434/2003) 59 §:st šiõtteemnalla.

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstrooite′l mähss ko′rvvõõzz käázzkõõzzi puu′t᾽teei i′lmmtummu Euroopp unioon vue′ssbie′llvaldiast sâjjeejest baaŋkâst åårrai baŋkkti′lle.

13 §

Taa'rbtee'm ko'rvvõõzzi mååustpe'rrjumuš

Jõs ko′rvvõõzz liâ mahssum taa′rbte′me′ld, puäʒʒhoi′ddjeei lij õõlgtem mä′hssed Mäddtäällnee′ǩǩijeältõkstroittla tõ′st šõddâm kuulid.

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroi′tel vuäitt čåuddõõttâd mååustpe′rrjumuužžâst vuässas le′be obbnes, jõs tät ǩiiččet måážnan ij-ka taa′rbte′me′ld mahssum ko′rvvõõzz määusmõõžž leäkku ǩiõččum pue′ttem puäʒʒhoi′ddjeei le′be suu voboršee′ǩǩ ploottas mõõnntõõllmõõžžâst. Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroi′tel vuäitt čåuddõõttâd mååustpe′rrjumuužžâst še tâ′l, ko mååust pe′rrjem mie′rr lij õccnjaž. Mååustpe′rrjumuš da koorgi pe′rrjumuš õlgg kuuitâg mä′hssed tiuddmeärrsân, jõs mååustpe′rrjumuš šâdd tõ′st, što mahssum ko′rvvõs ij leakku teâuddam tõid mädd-da meä′cctäällvuu′d valdiatuärjjeemšeâttmõõžžid, kooi vuâđald luõvâsvuõttsysttem lij priimmum da jõs Euroopp unioon lää′jjšeâttmõš tän ouddlâ′stt. Tu′mmstõk mååustpe′rrjumuužžâst õlgg tue′jjeed viiđ ee′jj määttest taarbte′m korvvõõzz mähssmõõžžâst, jõs ij Euroopp unioon lää′jjšeâttmõõžžâst jee′res šõõdd.

Jõs mååustpe′rrjumuštu′mmstõõggin nâânuum vuäžžmõõžž ij leäkku mahssum mä′hssempei′vven, vuei′tet pe′rrjed ekksa äjjnemkoorg mä′hssempeei′vest looggee′l korgglää′jj (633/1982) 4 §:t 1 mom. šiõttuum korggnorldõõgg meâldsânji. Mä′hssempei′vv vuäžž lee′d eman kueei′t neä′ttel ǩee′jjest mååustpe′rrjumuužžtu′mmstõõgg u′vddmõõžžâst.

Mååustpe′rrjumuužžtu′mmstõõggin nâânuum vuäžžmõš äjjnemkoorgines lij vuõi′ğğest åålgasmettumušânnsaž. Tõn pe′rrjumuužžâst šiõtteet piiđi da määusi tiu′ddepiijjmõõžžâst u′vddum lää′jjest (706/2007).

14 §

Mu'ttemooccmõš

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l tän lää′jj vuäivva u′vddem tu′mmstõ′ǩǩe vuäžž ooccâd muttâz lääitee′l Tâ′vv-Lää′ddjânnam vaaldšemvuõigsa nu′tt mä′htt vaaldšemlää′jjââ′nnemlää′jjest (586/1996) šiõtteet. Läittamǩee′rjelm õlgg neäv'vad mu′ttemooccmõšääi′jest Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla.

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l õlgg vuõigeed tu′mmstõõgges, jõs tõt preemm läittmõõžž pukin vue′zzest. Jee′res šõddmõõžžâst Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l õlgg tuåimted läittamǩee′rjelm, ceâlkalmes di ää′šše′rj mââ′jeeǩâni da mââimõõzzâst 30 peei′v määttest läittamääi′j puuttmõõžžâst Tâ′vv-Lää′ddjânnam vaaldšemvuõigsa.

Vaaldšemvuõigâz tu′mmstõõggâst vuäžž läittad ââ′lmõ′sse vaaldšemvuõigsa, jõs ââ′lmõs vaaldšemvuõigâs miâtt läittamlåå′v.

15 §

Takai jåå'đtem, vuä'pstõs da vuåppmõš di tiu'ddepiijjmõš

Tä′st lää′jjest jurddum tuejjumuužž takai jåå′đtem, vuä′pstõs da vuåppmõš kõ′lle sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeeria. Tän lää′jj tiu′ddepiijjmõõžžâst vasttad Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstrooite′l.

16 §

Valdia ko'rvvõs Sâjjsažvie'ǩǩ kuulin

Valdia väärin ko′rvveet Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla 8 §:st jurddum ko′rvvõõzzi mä′hssmõõžžâst šõddâm kuul valdia täällarvvlõõzzâst čuä′jtum mie′rrtie′ğğ raa′jin. Ko′rvvõs määu′set piiriee′jji ouddmääusan kue′htten seämma šuurrân meä′rren ođđee′jj- da suei′nnmannust nu′tt, što ouddmähss lij Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l ää′nnemnalla määnpââi vuõssmõssân baŋkkpei′vven. Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria vuäitt jeä′rab vue′jjest mä′hssed ouddmääus ooudâst šiõttuum lää′jjest čo′rstee′l, jõs Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l vaalmâšvuõtt mä′hssed tä′st lää′jjest jurddum ko′rvvõõzz muđoi vaarrtõõvvči.

Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria nâânad mââimõõzzâst juõ′ǩǩ ee′jj ǩie′ssmannu 25 peei′v valdia ko′rvvõõzz looppla meä′r oou′dab ka′lndaree′jjest. Tän diõtt Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l õlgg tuåimted ministeeria čiõlgtõs oou′dab ee′jj kuulin mââimõõzzâst nâânumuužž oudldeei määnpââi 20 pei′vven.

Jõs Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla 1 mom. meâldlanji ka′lndaree′jj poodd mahssum ouddmääus mâ′nne pâi′l seämma ee′jj valdia ko′rvvõõzz looppla meä′r, pâi′l pääccam vue′ss vuäžžat ââ′nned pue′tti ee′jj kuulid.

17 §

Valdia ko'rvvõs vaaldšemkuulin

Valdia väärin määu′set Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla måå̄žna ko′rvvõs tän lää′jj meâldla tuâji håiddmõõžžin Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla šõddâm vaaldšemkuulin.

Sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria mierrad Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroitte′l e′ǩǩõõzzâst 1 mom. jurddum måå̄žnai ko′rvvõõzz meä′r da mähss korvvõõzz Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla mäddtäällnee′ǩǩi luõvâsvuõttkääzzkõslää′jj (1231/1996) 31 §:st jurddum ko′rvvõõzz õhttvuõđâst.

18 §

Puäʒʒhoi'ddjeei i'lmmtemõõlgtumuš

Puäʒʒhoi′ddjeei õlgg i′lmmted Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla jiijjâs, piârnee′ǩǩeez da puäʒʒhåiddtue′jes kuõskki šõddmin, kook vuei′tte vaikkted tän lää′jj meâldla sâjjsažvie′ǩǩ le′be ko′rvvõõzz vuäʒʒmõ′šše le′be mä′hssem ko′rvvõõzz meärra.

19 §

Kääzzkõõzzi puu't'teei i'lmmtemõõlgtumuš

Kääzzkõõzzi puu′t'teei õlgg i′lmmted Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittla sâjjsažveä′ǩǩtuei, sâjjsa di jie′llemvue′ǩǩtue′jjumuužžes kuõskki teâđ, kook vuei′tte vaikkted sâjjsažvie′ǩǩest mä′hssem ko′rvvõõzz vuäʒʒmõ′šše le′be meärra.

20 §

Teâđi ouddmõš da peittastâânnmõš

Tõn lâå′ssen, mâi′d ve′rgǧnee′ǩǩi tuåim õõlmâsvuõđâst u′vddum lää′jj (621/1999) 24 §:t 1 mọm. 20 pääi′ǩest šiõtteet, peittast õnnụm liâ še nåkam tän lää′jj tiu′ddepiijjmõ′šše kuõskki ä′šškee′rj da tõid kuõskki teâđ, kook kue′sǩke puäʒʒhoi′ddjeei ekonoomla statuuzz.

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittlest lij vuõiggâdvuõtt tõn lâå′ssen, mâi′d ve′rgǧnee′ǩǩi tuåimmjumuužž õõlmâsvuõđâst u′vddem lää′jjest šiõtteet, peittastâå′nnemšeâttmõõžži da jee′res teâđ vuäʒʒmõõžž kuõskki rää′jtõõzzi cõõggkani u′vdded Piiđvaaldšem'ma piiđtumuužž diõtt taarbla, tän lää′jj tiu′ddepiijjmọõžž vuâđđõõvvi huâđast åårrai teâđ mähssmin ko′rvvõõzzin, ko′rvvõõzz da sâjjsažvie′ǩǩ vuäʒʒjin da ko′rvvõõzz vuâđđan leämmaž kuulin.

21 §

Vuõiggâdvuõtt teâđi vuäʒʒmõ′šše

Paalgâskå′dd, puäʒʒee′žžed, puäʒʒee′žžed sâjjsaž di piiđve′rgǧneǩ, Narodregisterkõõskõs, Jânnamvu′vddpravlee′nn'ja, maistraatt, Jeältõkstaankõõskõs, jeältõkfondd da jee′res jeältõlstrooi′tel liâ õõlgteem u′vdded Mäddtällnee′ǩǩi jeältõkstroittla tõn raukkmõõžžâst määustaa da peittastâå′nnemšeâttmõõžži cõõggkani huâđast åårri teâđid, kook kue′sǩke puäʒʒhoi′ddjeei le′be kääzzkõõzzi puu′t'teei põõrgõstuejjumuužž le′be puäʒʒhoi′ddjeeja miõttum jeältõõggid, di jee′res teâđid, kook liâ viâlt'tee′m ǩiõtt'tõõllâmnalla åårri ää′šš rä′tǩǩumušsân le′be tõõzz õhtteeji tuåimi raajjmõõšsân le′be Mäddtällnee′ǩǩi jeältõkstroittla tän lää′jj tiu′ddepiijjmõõžž diõtt u′vddum teâđi praavvjumušsân.

22 §

Mäddtäällnee'ǩǩijeältõkstroitte'l vuõiggâdvuõtt ââ'nned jee'res aa'šsin vuåžžum teâđid

Mäddtäällnee′ǩǩi jeältõkstroittlest lij vuõiggâdvuõtt o′dinakaišõddmõõžžâst ââ′nned tän lää′jj meâldla ää′šš ǩiõ′ttõõlleen jeärrsi tõõzz šiõttuum tue′ji håiddmõõžž diõtt vuåžžum teâđid, jõs õčndâått, što täk teâđ vaikkte tän lää′jj mie′lddli′žže sâjjsažvie′ǩǩ miõttmõ′šše le′be ko′rvvõõzz vuäžžam diõtt da teâđ a′lǧǧe lää′jj mie′ldd vä′ldded lokku tu′mmjemtuâjast da

Mäddtäällneeʹǩǩi jeältõkstroittlest leʹčči vuõiggâdvuõtt vuäʒʒad täk teâđ muđoi še jeeʹrab. Sâjjsažvieʹǩǩ da koʹrvvõõzz ooccja õlgg iʹlmmted ouddǩiõʹtte vueiʹtlvast teâđi âânnmõõžžâst.

23 §

Äʹšškeeʹrji ruõkkmõš

Tän lääʹjj meâldla sâjjsažvieʹǩǩ miõttmõʹšše da koʹrvvumuʹšše õhtteei äʹšškeeʹrj feʹrttje šeäʹštted mäddtäällvuuʹdjoukkčoʹrstõkasetõõzzâst šiõttuum ääiʹj, jõs ij arkivstrooiʹtel leäkku meärrääm tõid põõššinalla seeiltumuššân.

24 §

Koʹrvvõõzzi mähssmõõžži årstâʹttmõš

Sâjjsažvieʹǩǩ vuäʒʒam oudldõõzzi tuʹtǩǩumuš da koʹrvvõõzzi mähssmõš vueiʹtet årstâʹtted sosiaala- da tiõrvâsvuõttministeria asetõõzzin, jõs koʹrvvõõzzi mähssmõʹšše taarbšem väär jiâ leäkku âânnemnalla leʹbe Euroopp unioon lääʹjjšeâttmõš tän õõlgad.

Jõs õuʹddel årstâʹttmõõžž viõʹǩǩepueʹttmõõžž riâššmõõžžin sâjjsažvieʹǩǩin jiâ vueiʹt mäʹhssed koʹrvvõõzzid tiuddmeärrsân vääri vääʹn diõtt, tõid vueiʹtet mäʹhssed pueʹtti eeʹjj tõn eeʹjj valdia täällarvvlõõzzâst puäʒʒhoiʹddjeei sâjjsažvieʹǩǩ kuulid uʹvddummu mieʹrrtieʹğğest.

25 §

Viõʹǩǩešõddmõš

Tät lääʹǩǩ šâdd viõʹǩǩe 1 peeiʹv ođđeeʹjjmannu 2015.

Tõn cõõggkani, mâiʹd 7 §:st šiõtteet sâjjsažvieʹǩǩčiâssi jäänmõsmeäʹr nâânumuužžâst, sâjjsažvieʹǩǩčiâssi jäänmõsmieʹrr e 2015 lij 150 čiâssâd õõut puäʒʒhoiʹddjeei mieʹldd.

Heʹlssnest 19 peeiʹv rosttovmannu 2014

Tääʹssvääʹld Presideʹntt

Sauli Niinistö

Vuâđđkäázzkõsminiʹstter Susanna Huovinen

Liite *Inarinsaamenkielinen käännös*

Laahâ

puásuituállei sajasâšiššeest

Ovdâskode miärádâs miäldásávt asâttuvvoo:

1 §

Laavâ heiviittemsyergi já Euroop union lahâasâttem vuotânväldim

Puásuituállee olssis ornim sajasâšiššeest šoddâm kuástádâsah sajanmáksojeh staatâ budjetist čujottum meriruuđâ raajij siste nuuvt ko taan laavâst asâttuvvoo.

Taan laavâ olášutmist nuávdittuvvoo lasseen Euroop union tooimâst rahtum sopâmuš 107 já 108 artikkâl miäldásávt adelum komissio asâttâs (EU) Nr 702/2014 *(eennâmtuálusyergi juávkkuspiekâstâhasâttâs)* tiätu eennâm- já meccituálusyergi já eennâmkuávlukuávlui toorjâhaamij paahudmist sismarkkânáid hiäivulâžžân.

2 §

Puásuituállee

Taat laahâ heiviittuvvoo puásuituállei, kote oomâst ucemustáá 50 puásuituálulaavâ (848/1990) 5 §:st uáivildum lohopuásujid ohtuu teikâ oovtâst vuálá 18-ihásii ulmuin, kote lii suu suhâlâš njuolgist vuáláneijee puolvâst já kote áásá pisovávt suu tálutuálust. Lasseen váttoo, ete puásuituállee lii kenigâs väldiđ eennâmtuáluirâtteijee iäláttâhlaavâ (1280/2006) 10 §:st uáivildum táhádâs já sust lii taggaar táhádâs teikâ joođoost ucâmuš ton finniimân.

Poccui omâstemvuoigâdvuotâ já meeri vuáđuduveh sajasâšiše ääigi kevttimnáál leijee majemustáá nanodum puásuituálulaavâ 30 §:st uáivildum puásuiluvâttâlmân. Puásuiluvâttâllâm nanodem maŋa tábáhtum nubástusah váldojeh vuotân tuše, jis palgâs stivrâ lii ovdil sajasâšiše toohâmääigi nanodâm nubástus.

3 §

Miäruštâlmeh

Taan laavâst uáivildeh:

1) *puásuituálupargoin* puásuituálupargo, mii tähiduvvoo eennâmtuáluirâtteijee iäláttâhlaavâ mield;

2) *perruujesânáin* pelikyeimi já vuálá 18-ihásii ulmuu, kote iälá pisovávt puásuituállee tálutuálust já lii puásuituállee teikâ suu pelikyeimi suhâlâš njuolgist vuáláneijee puolvâst;

3) *pelikuoimijn* näimipaarâ pele já ulmuu, kiäin puásuituállee čoođâg iälá ohtsii tálutuálust näimilito sullâsii tiileest.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Komissio asâttâs (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sajasâšiše finnim iävtuh

Puásuituállee puáhtá finniđ taan laavâst uáivildum sajasâšiše, jis sajasâšiše tárbu šadda puásuituállee puácuvuođâ teikâ täpitorme tovâttem pargonavcâttemvuođâst. Pargonavcâttemvuođâ kalga čäittiđ tuáhtár, pyecceetipšoo teikâ tiervâsvuođâtipšoo tuođâštussáin tain oosijn ko sajasâšišepeeivij meeri kalenderivveest lii eenâb ko čiččâm peivid.

Sajasâšiše finnim iävtuh iä tievâ, jis puásuituállee finnee sajasâšiše toohâmääigi pargee iäláttâhlaavâ (395/2006) 3 §:st mainâšum laavâ teikâ tai olášutmist adelum laavâi miäldásii tuáistáážân mieđettum oles pargottesvuotâiäláttuv teikâ oles pargottesvuotâiäláttuv stuárusii vajoidittemtorjuu.

5 §

Pargoh, moh láá sajanmáávsu vuáđđusin

Kuástádâsâid puáhtá sajanmäksiđ tuše, jis toh láá šoddâm tagarij sajasâšiše toohâmääigi velttidmettum puásuituálupargoi hoittáámist, maid puásuituállee ličij jieš porgâm suu jieijâs, perruujesânis teikâ palgâs lohon, jis ij ličij lamaš pargonavcâttem.

Kuástádâsah iä sajanmaksuu, jis:

1) puásuituállee perruujeessân ličij puáhtám porgâđ sajasii porgâm pargo;

2) pargo várás lii mieđettum eres almolâš ruttâdemtoorjâ;

3) pargo kulá puásuituállee pargoid ko sun lii pargokoskâvuođâst teikâ tooimânkoččomkoskâvuođâst palgâsân;

4) pargo kulá puásuituállee hoittám luáttámuš- teikâ haldâttâhpaargon teikâ västideijee paargon; teikâ

5) pargo šadda taggaar puásuipyevtittâs jääludmist, mii ij lah pyevtittâs siäilumvuođâ tääust velttidmettum.

6 §

Sajasâš

Kuástádâsâid puáhtá sajanmäksiđ tuše, jis puásuituállee lii haahâm sajasâšiše munepeerrâmregisterân merkkejum palvâlusâi pyevtitteijest.

Kuástádâsah iä sajanmaksuu, jis puásuituállee teikâ suu perruujeessân lii njuolgist teikâ koskâlávt pyevtittâm palvâlusâid teikâ jis sajasâžžân lii toimâm puásuituállee perruujeessân.

7 §

Sajasâšiše ihásâš enâmuspištem

Sajasâšišetiijmij enâmusmeeri, mii sajanmáksoo kalenderive ääigi puásuituállee kuáttá, nanoduvvoo sosiaal- já tiervâsvuođâministeriö asattâssáin ovdebáá kalenderive loopâ räi. Enâmustijmemeeri nanoduvvoo nuuvt, ete väldih vuotân jieškote-uv ive kevttimnáál leijee meriruođâ. Sajasâšišetiijmijd uážžu kevttiđ enâmustáá 90 peivid kalenderive ääigi.

8 §

Sajanmáksu, mii máksoo sajasâšiššeest

Sajanmáksu lii enâmustáá 17 eurod tiijmeest. Sajanmáksu ij maksuu áárvulaseviäru uásán. Euromeeri tärhistuvvoo ihásávt uđđâivemáánu aalgâst pargee iäláttâhlaavâ 96 § 1 momentist uáivildum pälkkikiärdoin. Taan laavâst mainâšum euromeeri västid ive 2015 pälkkikiärdoo tääsi.

Jis puásuituállee já palvâlusâi pyevtitteijee sooppâm tijmehadde lii ucceeb ko 1 momentist uáivildum sajanmáksu, te sajanmáksun máksoo puásuituállee já palvâlusâi pyevtitteijee sooppâm hadde. Hadde puáhtá šoddâđ tuše munepeerrâmlaavâ (1118/1996) 25 § uáivildem pargosajanmáávsust.

Sajanmáksu máksoo palvâlusâi pyevtitteijei.

9 §

Sajasâšiše uuccâm

Puásuituállee kalga uuccâđ sajasâšiše kirjálávt Eennâmtuáluirâtteijei iäláttâhlájádâsâst (Mela) ovdil ko sajasâšišán kullee pargoh algâttuvvojeh. Sajasâšiše kalga uuccâđ sierâ talle, ko jyehi sajasâšiše tárbu álgá teikâ ko siämmáá táárbun lohtâseijee sajasâšiše juátkoo koskâldut-tem maŋa.

Sierâ ucâmuš ij kuittâg taarbâš toohâđ, jis:

1) puásuituállee lii jo ovdil toimâttâm Melan 4 § 1 momentist uáivildum tuođâštus, mii čáittá suu pargonavcâttemvuođâ ko koččâmušâst leijee sajasâšiše álgá; teikâ

2) puásuituállee ij lah vala toimâttâm Melan ovdebáá sajasâšišeucâmušân lohtâseijee 10 § miäldásii sajanmáksu-ucâmuš.

Ucâmušâst já ton lahtosijn kalgeh čielgâđ tárbuliih tiäđuh sajasâšiše mieđeetmân.

10 §

Sajanmáávsu uuccâm

Puásuituállee kalga uuccâđ sajanmáávsu Melast majemustáá sajasâšiše toohâmääigi čuávvoo kalendermánuppaje ääigi. Sajanmáksu puáhtá mieđettuđ, veikâ tot ij lah uuccum meriääigi siste, jis sajanmáávsu piettâlem maŋanem tiet ličij kuáhtuttem.

Ucâmušâst já ton lahtosijn kalgeh čielgâđ:

1) sajasâšišepeeivih tijmemerijguin;

2) palvâlusâi pyevtitteijee;

3) sajasii nommâ já nanodâs tast, ete 6 § miäldásiih kuástádâsâi sajanmäksim iävtuh tiävdojeh;

4) sajasii hoittám pargoh;

5) sajasâšiše orniimist sooppum tijmehadde; sehe

6) eres tárbuliih tiäđuh sajanmáávsu mäksimân.

Ucâmušân kalga lahteđ palvâlusâi pyevtitteijee nanodâs 2 moomeent 1—5 soojijn sehe palvâlusâi pyevtitteijee almottâs tast, ete sunjin ij lah mieđettum pargo várás eres almolâš ruttâdemtoorjâ.

11 §

Ciälkkámušah

Puásuituálulaavâ 19 §:st uáivildum puásui-iššeed teikâ jis sun lii iästulâš te mainâšum ceehi 2 momentist uáivildum puásui-iššeed sajasâš kalga adeliđ Melan ciälkkámušis, mast čiälgá tuárvi vijđáht suu arvâlus tast, ete tiävdojeh-uv sajasâšiše já kuástádâsâi sajanmáávsu iävtuh. Ciälkkámušâid addel ton palgâs puásui-iššeed, mon uásálâš sajasâšiše kiävttám puásuituállee lii. Puásuituállee kalga almottiđ puásui-išedân sajasâšiše orniimist tállân ko sajasâšišetárbu itá.

Mela puáhtá pivdeđ palgâs stiivrâst ciälkkámuš, jis sajasâšišeucâmuš teikâ kuástádâsâi sajanmáksun kyeskee ucâmuš lii ruossâlávt 1 momentist uáivildum ciälkkámušsáin teikâ jis tot lii mudoi ääši selvâttem tiet tárbulâš.

12 §

Miärádâs toohâm já sajanmáávsu mäksim

Miärádâs puáhtá adeliđ automaatlii tiäđui kieđâvušmist teikâ mudoi aainâs uásilávt teddilemvuáháduv kevttimáin finnejum äššikirjen. Talle vuáláčalluu puáhtá merkkiđ miärádâsân maašinlávt. Miärádâs adeluvvoo tiättun ääšiomâhâžân haldâttâhlaavâ (434/2003) 59 §:st asâttum vuovijn.

Mela máksá sajanmáávsu palvâlusâi pyevtitteijee almottem tilin, mii lii paaŋkist Euroop union jeessânstaatâst.

13 §

Vuáđuttem sajanmáávsu maasâdpeerrâm

Jis sajanmáksu lii maksum vuáđuttemeht, puásuituállee lii kenigâs mäksiđ Melan tast šoddâm kuástádâsâid.

Mela puáhtá luoppâđ maasâdperâmist uásilávt teikâ ollâsávt, jis tot kiäččoo hiäivulâžžân iäge lah keččâm, ete vuáđuttemeht maksum sajanmáávsu mäksim lii šoddâm puásuituállee teikâ suu ovdâsteijee epirehálâš lattiimist. Mela puáhtá luoppâđ maasâdperâmist meid talle, ko meeri, mii maasâdpiärroo, lii ucce. Maasâdpeerrâm já riäntui peerrâm kalga kuittâg olášuttiđ olesmiärásâžžân, jis maasâdpeerrâm šadda tast, ete maksum sajanmáksu ij lah tiävdám taid eennâm- já meccituálusyergi staatâtoorjânjuolgâdusâid, moi vuáđuld luámuttemvuáhádâh lii tuhhiittum já jis Euroop union lahâasâttem tom váátá. Miärádâs maasâdperâmist kalga toohâđ viiđâ ive siste vuáđuttem sajanmáávsu mäksimist, jis Euroop union lahâaasâtmist ij eres čuávu.

Jis maasâdpeerrâmmiärádâssáin nanodum ruttâuážžum ij lah tohhum máksupeeivi, uážžu peerrâđ ihásii maŋanemriäntu máksupeeivi rääjist riänttulaavâ (633/1982) 4 § 1 momentist asâttum riänttuvuáđu miäldásávt. Máksupeivi uážžu leđe tolemustáá kyevti oho keččin maasâdpeerrâmmiärádâs addelmist.

Maasâdpeerrâmmiärádâssáin nanodum ruttâuážžum maŋanemriäntuiguin lii njuolgist pággupeerrâmtohálâš. Ton perâmist asâttuvvoo viärui já máávsui olášutmist adelum laavâst (706/2007).

14 §

Nubástusuuccâm

Mela taan laavâ vuáđuld adelem miärádâsân uážžu uuccâđ nubástus väidimáin Tave-Suomâ haldâttâhriähtán nuuvt ko haldâttâhlaavâkevttimlaavâst (586/1996) asâtteh. Väidimčáállus kalga toimâttiđ nubástusuuccâmääigi siste Melan.

Mela kalga njuolgiđ miärádâsis, jis tot tuhhit väidim puoh oosijn. Mudoi Mela kalga toimâttiđ väidimčáállus, ciälkkámušis sehe ääšist čoggâšum äššikiirjijd ájáttâlhánnáá já majemustáá 30 peeivi keččin väidimääigi nuhâmist Tave-Suomâ haldâttâhriähtán.

Haldâttâhrievti miärádâsâst uážžu väidiđ alemus haldâttâhriähtán, jis alemus haldâttâhriehti mieđeet väidimlove.

15 §

Almos jođettem, stivrim já kocceem sehe olášuttem

Taan laavâst uáivildum tooimâ almos jođettem, stivrim já kocceem kuleh sosiaal- já tiervâsvuođâministeriön. Taan laavâ olášutmist västid Mela.

16 §

Staatâ sajanmáksu sajasâšiše kuástádâsâin

Staatâ vaarijn sajanmáksojeh Melan 8 §:st uáivildum sajanmáávsui mäksimist šoddâm kuástádâsah staatâ budjetist čujottum meriruuđâ raajij siste. Sajanmáksu máksoo ihásávt muuneeld kyehtin siämmáá stuorrâ uássin uđđâive- já syeinimáánust nuuvt, ete mune lii Mela kevttimnáál mánuppaje vuossâmuu paŋkkipeeivi. Sosiaal- já tiervâsvuođâministeriö puáhtá eromâš suujâ tiet mäksiđ mune spiekâstmáin tast, mii lii ovdiibeln asâttum, jis Mela kiärgusvuotâ mäksiđ taan laavâst uáivildum sajanmáávsuid mudoi hiäjusmuvá.

Sosiaal- já tiervâsvuođâministeriö naanood majemustáá jieškote-uv ive kesimáánu 25 peeivi staatâ sajanmáávsu lopâlii mere ovdebáá kalenderivveest. Tađe várás Mela kalga toimâttiđ ministeriön čielgiittâs ovdebáá ive kuástádâsâin majemustáá nanodem ovdebáá mánuppaje 20 peeivi.

Jis Melan 1 moomeent miäldásávt kalenderive ääigi maksum muneh maneh paijeel siämmáá ive staatâ sajanmáávsu lopâlii meereest, paijeel moonnâm uási uážžu kevttiđ čuávuváá ive kuástádâssáid.

17 §

Staatâ sajanmáksu haldâttâhkuástádâsâin

Staatâ vaarijn mäksih Melan kuáhtulii sajanmáávsu taan laavâ miäldásij pargoi hoittáámist Melan šaddee haldâttâhkuástádâsâin.

Sosiaal- já tiervâsvuođâministeriö meerrid Mela oovdânpyehtimist 1 momentist uáivildum kuáhtulii sajanmáávsu mere já máksá sajanmáávsu Melan eennâmtuáluirâtteijei luámuttempalvâluslaavâ (1231/1996) 31 §:st uáivildum sajanmáávsu ohtâvuođâst.

18 §

Puásuituállee almottemkenigâsvuotâ

Puásuituállee kalga almottiđ Melan sunjin olssis, perruujesânijdis já puásuituálupargosis kyeskee aašijn, moh pyehtih vaikuttiđ taan laavâ miäldásii sajasâšiše teikâ sajanmáávsu finniimân teikâ mäksimnáál leijee sajanmáávsu miärán.

19 §

Palvâlusâi pyevtitteijee almottemkenigâsvuotâ

Palvâlusâi pyevtitteijee kalga almottiđ Melan sajasâšišepaargon, sajasâžân sehe iäláttâstoimâsis kyeskee tiäđuid, moh pyehtih vaikuttiđ sajanmáávsu finniimân teikâ miärán, mii máksoo sajasâšiššeest.

20 §

Tiäđui luovâttem já syeligâsâsttoollâm

Ton lasseen, maid virgeomâháá tooimâ almolâšvuođâst adelum laavâ (621/1999) 24 § 1 moomeent 20 saajeest asâtteh, syeligâsâsttoollâmnáál láá meid tagareh taan laavâ olášutmân lohtâseijee äššikirjeh já tiäđuh, maid toh aneh sistees, moh kyeskih puásuituállee ekonomâlii sajattâhân.

Melast lii vuoigâdvuotâ ton lasseen, maid virgeomâháá tooimâ almolâšvuođâst adelum laavâst asâtteh, syeligâsâsttoollâmnjuolgâdusâi já eres tiäđu finniimân kyeskee raijiittâsâi estihánnáá adeliđ Viäruhaldâttâhân viäruttem várás tárbulijd, taan laavâ olášutmân vuáđuduvvee ton haaldust leijee tiäđuid ton mäksim sajanmáávsuin, sajanmáávsu já sajasâšiše uážžoin já sajanmáávsu vuáđđusin leijee kuástádâsâin.

21 §

Vuoigâdvuotâ tiäđui finniimân

Paalgâs, puásui-iššeed, puásui-iššeed sajasâš sehe viäruvirgeomâhâš, Aalmugregister-kuávdáš, Eennâmkuávluvirgádâh, maistraat, Iäláttâhtorvokuávdáš, iäláttâhvuáđudâs já eres iäláttâhlájádâs láá kenigâsah adeliđ Melan ton pivdemist nuuvtá já syeligâsâsttoollâmn-juolgâdusâi estihánnáá toi haaldust leijee tiäđuid, moh kyeskih puásuituállee teikâ palvâlusâi pyevtitteijee irâttâstooimân teikâ puásuituállei mieđettum iäláttuvváid, sehe eres tiäđuid, moh láá velttidmettum kieđâvuššâmnáál leijee ääši čuávdimân teikâ toos lohtâseijee tooimâi olášutmân teikâ Melan taan laavâ olášuttem várás adelum tiäđui täärhistmân.

22 §

Mela vuoigâdvuotâ kevttiđ eres aašijn finnejum tiäđuid

Melast lii vuoigâdvuotâ ovtâskâs tábáhtusâst, ko kieđâvuš taan laavâ miäldásii ääši, kevttiđ tiäđuid, maid lii finnim eres toos asâttum pargoi hoittám várás, jis lii čielgâs, ete taah tiäđuh vaikutteh taan laavâ miäldásii sajasâšiše mieđeetmân teikâ sajanmáávsu finniimân já tiäđuid kalga laavâ mield väldiđ vuotân miärádâstohâmist já Melast ličij vuoigâdvuotâ finniđ taid tiäđuid mudoi-uv sierâ. Sajasâšiše já sajanmáávsu occei kalga almottiđ muuneeld tiäđui máhđulii kiävtust.

23 §

Äššikiirjij siäiluttem

Taan laavâ miäldásii sajasâšiše mieđeetmân já sajanmäksimân lohtâseijee äššikiirjijd kalga siäiluttiđ eennâmtuálusyergi juávkkuspiekâstâhasâttâsâst asâttum ääigi, jis arkkâdâhlájádâs ij lah meridâm siäiluttiđ taid pisovávt.

24 §

Sajanmáávsui mäksim koskâlditтem

Sajasâšiše finnim iävtui tutkâm já sajanmáávsui mäksim puáhtá koskâldittiđ sosiaal- já tiervâsvuođâministeriö asâttâssáin, jis sajanmáávsui mäksimân tárbuliih väärih iä lah kevttimnáál teikâ Euroop union lahâasâttem tom váátá.

Jis sajasâšiišijn, moh láá uárnejum ovdil koskâldittem vuáimánšoddâm, ij pyevti mäksiđ sajanmáávsuid olesmiärásâžžân vaarij vänivuođâ tiet, taid puáhtá mäksiđ čuávuváá ive ton ive staatâ budjetist puásuituállei sajasâšiše kuástádâssáid čujottum meriruuđâst.

25 §

Vuáimánšoddâm

Taat laahâ šadda vuáimán 1 peeivi uđđâivemáánu 2015.

Ton estihánnáá, maid 7 §:st asâtteh sajasâšišetiijmij enâmusmere naanoodmist, sajasâšišetiijmij enâmusmeeri ive 2015 lii 150 tijmed puásuituállee kuáttá.

Helsigist 19 peeivi juovlâmáánu 2014

Täsiväældi President

Sauli Niinistö

Vuáđupalvâlemminister Susanna Huovinen

Liite *Pohjoissaamenkielinen käännös*

Láhka

boazodoalliid sadjásašveahkis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 §

Lága heivehansuorgi ja Eurohpá uniovnna láhkaásaheami vuhtii váldin

Boazodoalliid alcceseaset ordnen sadjásašveahkis šaddan goluin buhttejuvvo stáhta bušeahttaárvalusas čujuhuvvon mearreruđa rájáin nu dego dán lágas ásahuvvo.

Dán lága ollašuhtidettiin čuovvut lassin dihto eana- ja vuovdedoallosuorggi ja eananguovlluid doarjjahámiid gávnnaheami sismárkaniidda heivvolažžan Eurohpá uniovnnas dahkkon soahpamuša 107 ja 108 artihkkaliid mielde addojuvvon kommišuvnna ásahusa (EU) N:r 702/2014 *(eanandoallosuorggi joavkospiehkastatásahus)*.

2 §

Boazodoalli

Dán lága heivehit boazodoallái, guhte oamasta unnimustá 50 boazodoallolága (848/1990) 5 §:s oaivvilduvvon lohkubohcco okto dahje ovttas sutnje fulkkiin njieddji buolvva vuollel 18-jahkásaš olbmuin, guhte ássá fásta su dállodoalus. Lassin gáibiduvvo, ahte boazodoalli lea geatnegahtton váldit eanadoallofitnodatdoalli ealáhatlága (1280/2006) 10 §:s oaivvilduvvon dáhkádusa ja sus lea dakkár dáhkádus dahje ohcamuš siste dan oažžumii.

Bohccuid oamastanvuoigatvuođa ja meari vuođđun leat sadjásašveahki áigge geavaheamis lean maŋimuš nannejuvvon boazodoallolága 30 §:s oaivvilduvvon boazologahallan. Boazologahallama maŋŋá dáhpáhuvvan nuppástusat váldojuvvojit vuhtii dušše, jus bálgosa stivra lea ovdal sadjásašveahki áiggi nannen nuppástusa.

3 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

1) *boazodoallobargguin* eanandoallofitnodatdoalli ealáhatlága mielde dáhkádusvuollásaš boazodoallobarggu;

2) *bearašlahtuin* beallelačča ja vuollel 18-jahkásaš olbmo, guhte eallá fásta boazodoalli dállodoalus ja lea boazodoalli dahje su beallelačča fuolki njuolga njieddji buolvvas;

3) *beallelačča* náittosguoimmi ja olbmo, geainna boazodoalli bistevačča eallá oktasaš dállodoalus náittoslihtulágan dilis.

HE 239/2014
StVM 24/2014
EV 185/2014

Kommišuvnna ásahus (EU) N:o 702/2014 (32014R0702); EUVL N:o L 193, 1.7.2014, s. 1-75, art. 23

4 §

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusat

Boazodoalli sáhttá oažžut dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki, jos sadjásašveahki dárbbu sivvan lea buohcuvuođas dahje dáhpedorpmis boahtán bargonávccahisvuohta. Bargonávccahisvuođa galgá čujuhit doaktára, buohccedivššára dahje dearvvašvuođadivššára duođaštusain dan dáhpáhusas go sadjásašveahki mearri kaleanddarjagis manná badjel čieža beaivvi.

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusat eai dieva, jus boazodoalli oažžu sadjásašveahki čađahanáigge bargi ealáhatlágas (395/2006) 3 §:s máinnašuvvon lágas dahje daid fápmuibidjamis addojuvvon lágain oaivvilduvvon doisttážii mieđihuvvon dievas bargonávccahisvuođaealáhaga dahje bargonávccahisvuođaealáhaga sturrosaš veajuiduhttindoarjaga.

5 §

Barggut, mat lea buhtadusa vuođđun.

Buhtadusaid sáhttá buhttet dušše, jus dat lea šaddan dakkár sadjásašveahki čađahanáigge vealtameahttun boazodoallobargguid dikšumis, maid boazodoalli livčče ieš dahkan iežas, bearašlahtu dahje bálgosa lohkui, jus ii livčči lean bargonávccaheapme.

Golut eai buhttejuvvo, jus:

1) boazodoalli bearašlahttu livčči sáhttán dahkat sadjásačča dahkan barggu;

2) barggu dihtii lea mieđihuvvon eará almmolaš ruhtadandoarjaga;

3) bargu gullá boazodoalli doaimmaide go son lea leamašan bargogaskavuođas dahje doaibmagohččungaskavuođas bálgosii;

4) bargu gullá boazodoalli dikšon luohttámuš- dahje hálddahusdoibmii dahje sullasaš doibmii dahje

5) bargu šaddá dakkár boazobuktaga nállašuhttimis, mii ii leat buktaga seailuma dáfus vealtameahttun.

6 §

Sadjásaš

Goluid sáhttá buhttet dušše, jus boazodoalli lea skáhppon sadjásašveahki ovdabearranregistarii merkejuvvon bálvalusaid buvttadeaddjis.

Golut eai buhttejuvvo, jus boazodoalli dahje su bearašlahttu lea njuolga dahje eahpenjuolga buvttadan bálvalusaid dahje jus sadjásažžan lea doaibman boazodoalli bearašlahttu.

7 §

Sadjásašveahki jahkásaš alimusmearri

Kaleandarjagi áigge buhttejuvvon sadjásašveahkkediimmuid eanemus mearri boazodoalli bokte nannejuvvon sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija ásahusain ovddit kaleanddarjagi loahpa rádjai. Sadjásašveahkkediimmuid oažžu eanemustá 90 beaivve kaleanddarjagi áigge.

8 §

Sadjásašveahkis máksojuvvon buhtadus

Buhtadus máksojuvvo 17 euro diimmus. Buhtadus ii máksojuvvo árvolassevearu ossodahkii. Euromearri dárkkistuvvo jahkásaččat ođđajagimánu álggus bargi ealáhatlága 96 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon bálkágoriin. Dán lágas máinnašuvvon euromearri dávista jagi 2015 bálkágori dásis.

Jus boazodoalli ja bálvalusaid buvttadeaddji soahpan diibmohaddi lea unnit go 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadus, buhtadussan máksojuvvon boazodoalli ja bálvalusaid buvttadeaddi soahpan haddi. Haddi sáhttá hápmašuvvá dušše ovdabearranlága (1118/1996) 25 §:a oaivvildan bargobuhtadusas.

Buhtadus máksojuvvo bálvalusa buvttadeaddjái.

9 §

Sadjásašveahki ohcan

Boazodoalli galgá ohcat sadjásašveahki girjjálaččat. Eanandoallofitnodatdoalliid ealáhatlágádusa (Mela) ovdal sadjásašveahkkái gullevaš bargguid álggaheami. Sadjásašveahki galgá ohcat sierra juohke sadjásašveahki dárbbu rájes dahje seammá dárbui gullevaš sadjásašveahki joatkašuvadettiin gaskkalduvvama maŋŋá.

Sierra ohcamuša ii goittotge dárbbaš dahkat, jos:

1) boazodoalli lea jo árabut doaimmahan Melai 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon duođaštusa, jus boahtá ovdan su bargonávccahisvuohta dán gažaldatvuloš sadjásašveahki álggedettiin; dahje

2) boazodoalli ii leat vel doaimmahan Melai ovddit sadjásašveahkkái gullevaš 10 §:s oaivvilduvvon buhtadusohcamuša.

Ohcamušas ja dan mildosiin galgá oidnot sadjásašveahki mieđiheami dárbbašlaš dieđuid.

10 §

Buhtadusa ohcan

Boazodoalli galgá ohcat buhtadusa Melas maŋimustá sadjásašveahki čađahanáiggi čuovvovaš kaleanddarjagi áigge. Buhtadusa sáhttá mieđihit, vaikke dat ii leat ohccojuvvon mearreáiggis, jus buhtadusa biehttaleapmi maŋŋoneami dihtii livčči govttolaš.

Ohcamuša dan mildosiin galgá oidnot:

1) sadjásašveahkkebeaivvit oktan diibmomeriiguin;

2) bálvalusa buvttadeaddji;

3) sadjásačča namma ja duođaštusa das, ahte 6 §:a čuovvu goasttádusaid buhttema gáibádusaid eavttut divvet;

4) sadjásačča dikšon doaimmat;

5) sadjásašveahki ordnemis sohppojuvvon diibmohaddi; ja

6) eará buhtadusa máksimii dárbbašlaš dieđut.

Ohcamuššii galgá laktit bálvalusaid buvttadeaddji nannema 2 momeantta 1—5 čuoggáin ja bálvalusa buvttadeaddji almmuhus das, ahte sutnje ii leat mieđihuvvon barggu várás eará almmolaš doarjaga.

11 §

Cealkámušat

Boazodoallolága 19 §:s oaivvilduvvon boazoisida dahje dalle go son lea easttalaš máinnašuvvon paragráfa 2 momeanttas oaivvilduvvon boazoisida sadjásaš galgá addit Mela cealkámuša, mas boahtá ovdan dárbbašlaš viidodagas su árvvoštallama das, ahte divvetgo sadjásašveahki ja goluid buhttema gáibádusat. Cealkámušaid addá dan bálgosa boazoisida, man osolaš sadjásašveahki geavahan boazodoalli lea. Boazodoalli galgá almmuhit boazoisidii sadjásašveahki ordnemis seammás sadjásašveahkkedárbbu ihtima maŋŋá.

Mela sáhttá bivdit bálgosa stivrras cealkámuša, mas sadjásašveahkkeohcamuš dahje goasttádusaid buhttenohcamuš lea ruossalasvuođas 1 momeanttas oaivvilduvvon cealkámušain dahje jus dat lea muđuid ášši čielggadeapmin dárbbašlaš.

12 §

Mearrádusa dahkan ja buhtadusa máksin

Mearrádusa sáhttá addit automáhtalaččat diehtogieđahallamis dahje muđuid prentenvugiin ollašuhtton áššegirjjiin. Dalle vuolláičállosa sáhttá merket mearrádussii elektrovnnalaččat. Mearrádus addojuvvo diehtun ášššáiosolažžii hálddahuslága (434/2003) 59 §:s ásahuvvon vugiin.

Mela máksá buhtadusa bálvalusa buvttadeaddji almmuhan báŋkku kontui, mii lea Eurohpá uniovnna lahttoriikkas.

13 §

Almmá ákkaid máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearran

Jus buhtadus lea máksojuvvon almmá ákkaid, boazodoalli lea geatnegahtton máksit Melai das šaddan goluid.

Mela sáhttá luohpat ruovttoluottabearramis belohahkii dahje oalát, jus dát gehččojuvvo govttolažžan iige almmá ákkaid máksojuvvon buhtadusa máksima sáhte oaidnit šaddan boazodoalli dahje su ovddasteaddji eahperehálaš meannudeamis. Mela sáhttá luohpat ruovttoluottabearramis maiddái dalle, go mearri, mii berrojuvvo ruovttoluotta, lea smávis. Ruovttoluottabearrama ja reanttuid bearrama galgá goittotge čađahit ollislažžan, jus ruovttoluottabearrama sivvan, ahte mávssu buhtadus ii leat deavdán daid eana- ja meahccedoallolága stáhtadoarjjanjuolggadusaid, maid vuođul luopmovuogádat lea dohkkehuvvon ja jus Eurohpá uniovnna láhkaásaheapmi dán gáibida.

Jus ruovttoluottabearranmearrádusain nannejuvvon vealgi ii leat máksojuvvon earrebeaivvi, das sáhttá bearrat jahkásaš maŋŋonanreanttu earrebeaivvi rájes reantolága (633/1982) 4 §:a 1 momeanttas ásahuvvon reantodási mielde. Earrebeaivi sáhttá leat áramustá guovtti vahku geažes ruovttoluottabearranmearrádusa addimis.

Ruovttoluottabearranmearrádusain nannejuvvon vealgi oktan maŋŋonanreanttuin lea njuolga baggobearrama vuollásaš. Dan bearramis ásahuvvo vearuid ja mávssuid ollašuhttimis addojuvvon lágas (706/2007).

14 §

Nuppástusohcan

Mela dán lága vuođul addán mearrádussii sáhttá ohcat nuppástusa váidimiin Davvi-Suoma hálddahusriektái dego hálddahuslágageavahanlágas (586/1996) ásahuvvo. Váiddareivve galgá doaimmahit nuppástuhttinohcanáiggis Melai.

Mela galgá vuiget mearrádusas, jus dat dohkkeha váidaga buot osiin. Eará dáhpáhusas Mela galgá doaimmahit váiddareivve, cealkámuša ja áššis čoggon áššegirjjiid dalánaga ja maŋimustá 30 beaivvi siste váiddaáiggi nohkamis Davvi-Suoma hálddahusriektái.

Hálddahusrievtti mearrádusas oažžu váidit alimus hálddahusriektái, jus alimus hálddahusriekti mieđiha váiddalobi.

15 §

Alimus jođiheapmi, stivren ja bearráigeahčču ja ollašuhttin

Dán lágas oaivvilduvvon doaimma almmolaš jođiheapmi, stivren ja bearráigeahčču gullet sosiála- ja dearvvašvuođaministeriijai. Dán lága ollašuhttimis vástida Mela.

16 §

Stáhta buhtadus sadjásašveahki goluin

Stáhta váriin buhttejuvvo Melai 8 §:s oaivvilduvvon buhtadusaid máksimis šaddan goluid bušeahttaárvalusas čujuhuvvon mearreruđa rájáid siste. Buhtadus máksojuvvo jahkásaččat ovdamáksun guovtti seammá sturrosaš earrin ođđajagi- ja suoidnemánus nu, ahte ovdamáksu lea Mela geavaheamis mánu vuosttas báŋkobeaivve. Sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija sáhttá earenoamáš siva geažil máksit ovdamávssu ásaheamis spiehkastemiin, jus Mela válmmašvuohta máksit dán lágas oaivvilduvvon buhtadusaid livčči muđuid uhkiduvvon.

Sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija nanne maŋimustá guđege jagi geassemánu 25 beaivve stáhta buhtadusa loahpalaš meari ovddit kaleanddarjagis. Dán várás Mela galgá doaimmahit ministeriijai čielggadusa ovddit jagi goluin maŋimustá nannema ovddit mánu 20 beaivve.

Jus Melai 1 momeantta mielde kaleanddarjagi áigge máksojuvvon ovdamávssut mannet badjel seammá jagi stáhta buhtadusa loahpalaš meari, de badjel mannan oasi sáhttá geavahit čuovvovaš jagi goluide.

17 §

Stáhta buhtadus hálddahusgoluin

Stáhta váriin máksojuvvo Melai govttolaš buhtadus dán lágas oaivvilduvvon doaimmaid dikšumis Melai šaddan hálddahusgoluin.

Sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija mearrida Mela evttohusas 1 momeanttas oaivvilduvvon govttolaš buhtadusa meari ja čađaha buhtadusa Melai eanandoallofitnodatdoalliid luopmobálvaluslága (1231/1996) 31 §:s oaivvilduvvon buhtadusa oktavuođas.

18 §

Boazodoalli almmuhangeatnegasvuohta

Boazodoalli galgá almmuhit Melai iežas, bearašlahtuidis ha boazodoallobargguidis guoskevaš áššin, mat sáhtte váikkuhit dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki dahje buhtadusa oažžumii dahje buhtadus mearrái, mii máksojuvvo.

19 §

Bálvalusa buvttadeaddji almmuhangeatnegasvuohta

Bálvalusa buvttadeaddji galgá almmuhit Melai sadjásašveahkkebarggu, sadjásačča ja ealáhusdoaimmas guoskevaš dieđuid, mat sáhttet váikkuhit sadjásašveahkis máksojuvvon buhtadusa oažžumii dahje mearrái.

20 §

Dieđuid luohpadeapmi ja suollemasdoallan

Dan lassin, maid virgeoapmahačča doaimma almmolašvuođas addojuvvon lága (621/1999) 24 §:s 1 momeantta 20 čuoggás ásahuvvo, suollemassan dollojuvvon leat maiddái dakkár dán lága ollašuhttimii gullevaš áššegirjjit ja daidda gullevaš dieđut, mat gusket boazodoalli ekonomalaš sajádaga.

Melas lea vuoigatvuohta dan lassin, maid virgeoapmahačča doaimma almmolašvuođas addojuvvon lágas ásahuvvo, suollemasdoallannjuolggadusaid ja eará dieđuid oažžuma guoskevaš ráddjehusaid easttekeahttá addit Vearrohálddahussii vearuhusa várás dárbbašlaš, dán lága ollašuhttima vuođđun hálddustis lean dieđuid máksán buhtadusain, buhtadusaid ja sadjásašveahki ožžon olbmuin ja buhtadusa vuođđun lean goluin.

21 §

Vuoigatvuohta dieđuid oažžumii

Bálggus, boazoisit, boazoisida sadjásaš ja vearrovirgeoapmahaš, Olmmošregisttarguovddáš, Dálonguovlodoaimmahat, magistaráhta, Ealáhatdorvoguovddáš, ealáhatfoanda ja eará ealáhatlágádus leat geatnegahtton addit Melai dan bivdaga vuođul almmá mávssu ja suollemasdoallannjuolggadusaid easttekeahttá dieđuid, mat leat dan hálddus, ja mat gusket boazodoalli dahje bálvalusaid buvttadeaddji fitnodatdoaimma dahje boazodoallái mieđihuvvon ealáhagaid, ja eará dieđuid, mat leat vealtameahttumat gieđahallamis lean ášši čoavdimii dahje dasa gullevaš doaibmabijuid ollašuhttimii dahje Melai dán lága doaibmabidjama várás addojuvvon dieđuid dárkkisteapmin.

22 §

Mela vuoigatvuohta geavahit eará áššiin ožžojuvvon dieđuid

Melas lea vuoigatvuohta ovttaskasdáhpáhusain geavahit dán lágas oaivvilduvvon ášši gieđahaladettiin earáid dasa ásahuvvon doaimmaid dikšuma várás ožžon dieđuid, jus lea čielggas, ahte dát dieđut váikkuhit dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki mieđiheapmái dahje buhtadusa oažžumii ja dieđut galgá dán lága mielde váldit vuhtii mearrádusdahkamis ja Melas

livččii riekti oažžut dáid dieđuid muđuige sierra. Sadjásašveahki ja buhtadusa ohccái galgá almmuhit ovddalgihtii dieđuid vejolaš geavaheamis.

23 §

Áššegirjjiid seailluheapmi

Dán lágas oaivvilduvvon sadjásašveahki mieđiheapmái ja buhttemii gullevaš áššegirjjiid galgá seailluhit eanandoallosuorggi joavkospiehkastatásahusain ásahuvvon áiggi, jus arkiivalágádus ii leat mearridan daid seailluhuvvot bissovaččat.

24 §

Buhtadusaid máksima gaskkalduhttin

Sadjásašveahki oažžuma gáibádusaid dutkan ja buhtadusaid máksin sáhttá gaskkalduhttot sosiála- ja dearvvašvuođaministeriija ásahusain, jus buhtadusa máksimii dárbbašlaš várit eai leat geavaheamis dahje Eurohpá uniovnna láhkaásaheapmi dan gáibida.

Jus ovdal gaskkalduhttima fápmuiboahtima ordnejuvvon sadjásašvehkiin ii sáhte máksit buhtadusaid ollislaš mearis váriid váilevuođa geažil, daid sáhttá máksit čuovvovaš jagi dan jagi stáhta bušeahttaárvalusas boazodoalliid sadjásašveahki goluide oaivvilduvvon mearreruđas.

25 §

Fápmuiboahtin

Dát láhka boahtá fápmui 1 beaivve ođđajagimánus 2015

Dan easttekeahttá, mii 7 §:s ásahuvvo sadjásašveahkkediimmuid eanemus meari nannemis, sadjásašveahkkediimmuid eanemus mearri jagi 2015 lea 150 diimmu boazodoalli guovdu.

Helssegis 19 beaivve juovlamánus 2014

Dásseválddi Presideanta

Sauli Niinistö

Vuođđobálvalusministtar Susanna Huovinen

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ EDITA PRIMA OY / EDITA PUBLISHING OY ISSN 1455-8904 / 1237-3419 (painettu)